

Verdringing vanuit oogpunt van de burger

Presentatie NVTAG / ZiNL
21 juni 2018

Erasmus School of
Health Policy
& Management

Radboud University

Radboudumc

Aanleiding Burgerforum

Zorg wordt steeds duurder

beslissingen over zorgpakket leiden vaak tot commotie
maatschappelijk draagvlak lijkt laag

Centrale vragen rondom verdringing

erkent de geïnformeerde burger het belang van keuzes maken?
is men bereid om keuzes te maken?
zo ja, wat vindt men waardevolle zorg?

Opzet Burgerforum

Projectgroep

Prof. dr. Rob Baltussen
Dr. Leon Bijlmakers
Dr. Simone van der Burg
Drs. Wietke van Dijk
Dr. Stef Groenewoud
Drs. Maarten Jansen
Dr. Marcia Tummers
Dr. Jan Kees Helderma
Prof. dr. Bert Boer
Prof. dr. Job van Exel
Drs. Jacqueline Zwaap
(in de rol van adviseur)

Radboudumc
Radboudumc
Radboudumc
Radboudumc
Radboudumc
Radboudumc
Radboud Universiteit
Erasmus Universiteit Rotterdam
Erasmus Universiteit Rotterdam
Zorginstituut Nederland

Klankbordgroep

Drs. Sabine Bantjes
Prof. dr. Inez de Beaufort
Drs. Frank de Bos
Drs. Willem de Haan
Ir. Marcel Joachimsthal
Drs. Arnold Moerkamp
Mr. Heleen Post
Prof. dr. Hans Severens
Drs. Sylvia Shackleton
Prof. dr. Romke van der Veen
Dr. Albert Versteegde

Koepel Artsen Maatschappij en Gezondheid
Erasmus Universiteit Rotterdam
Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Healthcare Europe
Zorginstituut Nederland
Patiëntenfederatie Nederland
Gezondheidsraad
Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen
Zorginstituut Nederland/Erasmus Universiteit Rotterdam
Zorgverzekeraars Nederland

3/17

Opzet Burgerforum

Drie weekenden in het najaar van 2017

Selectie van 24 burgers door Motivaction

Algemeen Sport Video

be51 6 minuten geleden

Forum van 24 leden wat een onzin. Dit is toch geen afspiegeling van de Nederlandse samenleving. Ontsla die hoogleraar maar en laat hem maar stratenmaker op zee worden. Tweede Kamerleden weiger dit onderzoek maar dit is niet representatief.

4/17

Opzet Burgerforum

Acht casussen

 Casus 1 Gebitsbeugels voor jongeren	 Casus 5 Eculizumab bij aHUS
 Casus 2 De ziekte van Alzheimer	 Casus 6 Total body scan
 Casus 3 Brandend maagzuur	 Casus 7 Obesitas
 Casus 4 ADHD bij kinderen	 Casus 8 Heupprothese op hoge leeftijd

5/17

Opzet Burgerforum

Ontwikkeling van manifest

Samenvatten van discussie door projectgroep
150 stellingen

Onderzoek

6/17

Video impressie

6/17

video

Resultaten

Het ervaren probleem is veranderd

Deelnemers zijn bereid om keuzes te maken

Verdringing is daarbij, impliciet, het centrale begrip

“Er moeten keuzes gemaakt worden, helaas, anders hou je niks over voor de rest. Eerst was ik altijd van ‘je moet iedereen helpen’ en dat vind ik nog steeds wel, maar soms kan dat gewoon niet omdat er geen geld voor is.”

7/17

Totaal 16 criteria

Medische noodzakelijkheid 	Aantal patiënten 	Effectiviteit 	Maatschappelijke neveneffecten
Beschikbaarheid van alternatieve behandeling 	Preventie 	Mensen niks afnemen 	Haalbaarheid
Kosten 	Kosten versus baten 	Betaalbaarheid 	Gepast gebruik
Alternatieve financiering 	Leeftijd 	Leefstijl 	Zelf betalen

8/17

Medische noodzakelijkheid

- Hoe ernstiger de aandoening, hoe belangrijker dat een behandeling vergoed wordt
- Kritisch over verlichten van ongemak dat 'bij leven hoort'
- Terughoudend als er geen duidelijke medische oorzaak is

Effectiviteit

- Bij voorkeur wetenschappelijk bewijs van effectiviteit
- Effectiviteit gaat over verbeteren van gezondheid maar ook van maatschappelijk functioneren
- Kritisch over behandeling die leven verlengen maar met erg lage kwaliteit

9/17

Kosten versus baten

- Men vindt het onvermijdelijk dat kosten een rol spelen bij beslissingen, en dat die afgewogen moeten worden tegen de baten
- *"Ik riep altijd als hardste: 'Op een mensenleven staat geen prijs. Dat blijf ik zeggen, maar ik zie nu wel in dat we ook naar de kosten moeten kijken. Niet alles kan'"*

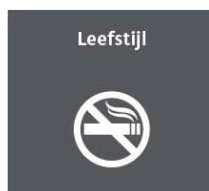
Zelf betalen

- Men vindt het redelijk als mensen zelf betalen voor relatief goedkope behandelingen
- Wel oppassen voor stapeling van kosten bij chronisch zieken

10/17

- Gebruik maken van zorg als echt nodig is
- Patiënten zouden bij bepaalde aandoeningen eerste behandelingen zelf moeten betalen
- Eigen bijdrage kan hier ook zinvol zijn

- De meesten willen een behandeling niet automatisch vergoeden als leefstijl een rol speelt bij de aandoening
- Maar men beseft ook dat het niet altijd zeker is of een aandoening veroorzaakt is door ongezonde leefstijl
- Patiënten eerst stimuleren om gedrag te veranderen, en dit mag vergoed worden. Tot bepaalde grenzen

11/17

Wat wel of niet vergoeden?

Overwegingen om niet te vergoeden

- Geen medische noodzaak
- Zorg is niet effectief
- Onwenselijke verhouding kosten en baten
- Betaalbaarheid van de zorg in het geding
- Vergoeding leidt tot ongepast gebruik
- Ongezonde leefstijl speelt een rol
- Gebruiker kan goedkope behandeling zelf betalen

Afwegen tegen overwegingen om wel te vergoeden

12/17

Wat wel of niet vergoeden?

Keuzes soms lastig voor deelnemer

- als behandeling op ene criterium goed scoort maar niet op andere
- deelnemers vinden het moeilijk om grenswaarden te bepalen

13/17

Wat wel of niet vergoeden?

Bij sommige behandelingen is men uitgesproken

 Casus 1 Gebitsbeugels voor jongeren	 Casus 5 Eculizumab bij aHUS ✓
 Casus 2 De ziekte van Alzheimer ✓	 Casus 6 Total body scan ✗
 Casus 3 Brandend maagzuur ✗	 Casus 7 Obesitas
 Casus 4 ADHD bij kinderen	 Casus 8 Heupprothese op hoge leeftijd

14/17

Implicaties voor beleid

Veel draagvlak voor huidige werkwijze ZiNL

Draagvlak onder alle Nederlanders vereist investering

- Houd rekening met uitkomsten van Burgerforum
- Betrek burgers op reguliere basis bij belangrijke thema's
- Zet aan tot maatschappelijke discussie
- Draag op geïnformeerde en genuanceerde wijze bij aan discussie
- Geef aandacht aan burgerschapsvorming

15/17

Conclusies

Geïnformeerde burger is bereid om keuzes te maken

In Burgerforum veel draagvlak voor huidige werkwijze

Draagvlak onder alle Nederlanders vereist investering

16/17

Radboudumc

Radboud University of Nijmegen

Radboud University of Nijmegen

Bestellen via www.radboudumc.nl/burgerforum